

LULEÅ KOMMUN
lulea.kommun@lulea.se

2023-06-22

1 (18)

Dnr- SI 2023:1636

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Mandaskolan F-6 i Luleå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Mandaskolan F-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskningen ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Mandaskolan F-6 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver avsätta tid för regelbundna och strukturerade samtal inom lärarkollegiet om planering och genomförande av undervisningen. Rektorn behöver även följa upp att det arbetet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorns analysarbete gällande omdömen och betyg behöver utvecklas till att även innefatta eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **29 mars 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:1636) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Mandaskolan leder och styr *i flera delar* skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn och den biträdande rektorn löpande och med flera olika metoder skaffar sig en

nulägesbild av skolan. I den ingår utbildningen, undervisningen och hur värdegrundsuppdraget integreras i skolans verksamhet. Utifrån uppföljningen analyserar rektorerna skolans arbete och initierar relevanta utvecklingsarbeten. De förhållningssätt som finns på skolenheten är tydliga och följs av personalen. Nyanställda lärare får en planerad introduktion med bland annat en mentor. Rektorerna har skapat en tydlig mötesstruktur för personalen, däremot visar granskningen att den tid som avsatts i låg utsträckning används till pedagogiska diskussioner vilket gör att frågor om undervisning och samplanering riskerar att prioriteras bort.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Rektorns uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorerna använder sig av flera olika metoder för att skaffa sig en nulägesbild av skolenheten. I intervjuer med elever, lärare och representanter från elevhälsan framkommer att den biträdande rektorn är aktiv och närvarande i skolans verksamhet. Biträdande rektorn är bland annat återkommande rastvärd och undervisar enstaka ämnen i en av årskurserna. Närheten till verksamheten möjliggör till en informell informationsinhämtning genom observationer och daglig kommunikation med elever, lärare och annan personal.

Även den mer formella inhämtningen av information sker löpande. Rektorerna följer upp en stor bredd av resultatmått som nationella prov, bedömningsstöd, diagnostiska material och kunskapsresultat. För att följa upp resultat och stödinsatser använder sig rektorerna av skolans lärplattform och elevhälsomöten. Den mer kvantitativa uppföljningen kompletteras i uppföljningen med kvalitativa beskrivningar och förklaringar till olika resultat. I det arbetet involveras pedagogisk personal.

Undervisningens genomförande följs upp av den biträdande rektorn genom auskultationer, medarbetarsamtal och elevråd vilket ger en bred bild med hänsyn till såväl lärares som elevers perspektiv. Värdegrundsarbetet följs i sin tur upp på elevrådet och möten med elevhälsoteamet. Arbetslagets arbete med värdegrund följs upp utifrån det årshjul för sociala mål som rektorerna nyligen infört. Uppföljningen kompletteras med information från Skolinspektionens enkät¹, kommunens trygghetsenkät samt statistik från kränkingsanmälningar och frånvarorapportering.

¹ Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med tvåårsfrekvens för alla skolor. För alla frågor

Av granskning framkommer att rektorerna, utifrån uppföljningen, systematiskt analyserar studieresultat, undervisningens genomförande och värdegrundsarbetet. Analysen följer det kommungemensamma årshjul som finns för rektorns styrning och ledning och i slutet av vårterminen engageras pedagogisk personal i resultatuppföljningen. Det kan noteras att analyserna på skolenheten begränsas av att de har ett litet antal elever och tendenser kan svänga från år till år. Rektorerna gör också vissa analyser utifrån kön.

Rektorns förbättringsåtgärder och jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorernas informationsinhämtning och analys på ett ändamålsenligt sätt används för att identifiera behov av utvecklingsarbete. Det medför att de insatser som görs är behovsanpassade för skolans verksamhet. På Mandaskolan finns en förstelärare som tillsammans med biträdande rektorn ser till att dessa genomförs. Ett exempel på behov som identifierats på Mandaskolan är att utveckla elevernas läsförmåga och för läsåret 22/23 har det varit ett utvecklingsområde. Utvecklingsområdet har inneburit konkreta förändringar i verksamheten i skolan, bland annat har ett läsprojekt med aktionsforskning som metod startats samt en skolgemensam insats där eleverna läser 30-40 minuter varje dag. Rektorerna följer upp om de skolförbättrande åtgärder som görs får avsedd effekt och har redan nu, innan en formell utvärdering av läsning som utvecklingsområde, fått indikationer på att det är ett arbete som behöver fortsätta. Rektorernas uppföljningar presenteras både muntligt i form av presentation vid terminsavslutningar och skriftligt i skolenhetens kvalitetsrapport. Lärare och annan personal görs vid dessa uppföljningar delaktiga.

Granskningen visar även att det på skolenheten finns en god grund för jämställdhetsarbete. En del i arbetet är att rektorerna nyligen lagt in frågor om jämställdhet som en del av det årshjul för värdegrund som följs i arbetslagen. I kollegiet har ett arbete påbörjats med att kartlägga vilket arbete som redan görs samt vilka ytterligare behov av kompetensutveckling som finns för att fortsätta och vidareutveckla arbetet. Pedagogisk personal har genomgått viss kompetensutveckling, bland annat med utgångspunkt i gemensam litteratur. Även om de inte kände igen Mandaskolan i bilden som målades upp eller såg samma utmaningar som beskrevs i boken blev det en utgångspunkt för diskussion. Det har dels medfört att lärarnas

i enkäten beräknas ett snitt för referensgruppen. Skalan är 1-10 där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Enkätresultaten finns på webbplatsen <http://www.skolverket.se> under fliken "Skolutveckling".

kunskap ökat och dels lett till att några konkreta förutsättningar på skolenheten identifierats.

Ledning, organisation och förhållningssätt

Det framgår i Skolinspektionens intervjuer att skolans arbets- och förhållningssätt genomgående uppfattas vara tydliga. Exempelvis hur den skolgemensamma lärplattformen ska användas. Rektorerna utvärderar löpande hur förhållningssätt fungerar och har bland annat i samband med kvalitetsarbetet 21/22 uppmärksammat och åtgärdat vissa otydligheter gällande ansvar i samband med kränkingsanmälningar. Biträdande rektorn ser till att nyanställda lärare introduceras i skolenhetens rutiner och ser även till att de får en kollega som mentor.

Rektorerna har skapat en väl fungerande mötesstruktur med tydliga syften där alla funktioner som behöver vara med är det. En gång i månaden har personalen gemensamma arbetsplatsträffar. Personalen som ingår i elevhälsoteamet träffas en gång i veckan i schemalagda möten. På dessa träffar ingår rektorn och vid behov även kommungemensam skolpsykolog från resursteamet. På dessa möten avhandlas aktuella frågor på skol-, klass- och individnivå från de olika professionernas perspektiv. Lärare eller annan pedagogisk personal har möjlighet att vid behov delta på dessa möten och diskutera frågor de har. Mer formella avstämningar för de olika klasserna sker i form av skolstarts- och mitterminskonferenser. Trots att den personal som har ett specialpedagogiskt uppdrag på skolan är uppskattad och att de har tillgång till en kommungemensam specialpedagog via resurscentrum framkommer det i intervjuer en önskan om att de på skolenheten får en egen specialpedagog. Enligt några lärare skulle det underlätta genom att man mer skyndsamt skulle kunna få hjälp.

För lärarna finns en mötesstruktur där de träffas varje vecka i arbetslagen och det framgår även att lärarna på skolan har flera informella kanaler för att samverka. Den konferenstid som avsatts för arbetslagsmöten används till en mängd olika frågor som värdegrundsdiskussioner och praktiska planeringsfrågor samt delvis utvecklingsarbete. Granskningen visar dock att den tid som avsatts för möten och konferens inte i någon större omfattning används till att diskutera pedagogiska frågor. Det medför att det i praktiken saknas ett formellt forum för lärarna att samverka kring undervisningsfrågor. Det innebär även att möjligheten till samplanering mellan lärare är begränsad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver avsätta tid för regelbundna och strukturerade samtal inom lärarkollegiet om planering och genomförande av undervisningen. Rektorn behöver även följa upp att det arbetet ger avtryck i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om det finns en fungerande mötesstruktur på skolenheten så används tiden i liten utsträckning till pedagogiska frågor. Till viss del diskuterar de undervisningsfrågor tillsammans men på konferenstiden tenderar mer akuta praktiska frågor att prioriteras. Undervisningen på skolan skulle kunna utvecklas genom att det skapas forum avsatt endast för diskussioner om undervisning och för samplanering.

En viktig ledningsuppgift är enligt Skolverket att organisera verksamheten så att lärarsamarbete gynnas eftersom det är en viktig förutsättning för lärares professionella utveckling och lärande.² Enligt skollagen ska rektor särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn har enligt läroplanen dessutom ett ansvar för att lärarna kontinuerligt ges möjlighet att samverka med varandra för att kunna utveckla utbildningen och för att eleverna ska få ett sammanhang i sina studier.

Det är en framgångsfaktor att lärare kontinuerligt träffas och diskuterar undervisningsfrågor med syfte att förbättra praktiken hos skolans alla lärare och med elevernas utveckling i fokus. Forskning visar att framgångsrika skolor kännetecknas av att lärare samarbetar gällande undervisning, samarbeten som till exempel kan innebära att lärare planerar tillsammans, undervisar tillsammans och delar med sig av material. För att det ska kunna ske är det viktigt att rektorn ger lärarna rätt förutsättningar för att kunna samverka.³ Rektorn behöver därmed på ett medvetet sätt sätta samman olika forum för pedagogiska samtal. Organisationen med dess olika forum för samverkan ska också vara tydlig och känd för alla berörda.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn skapar ett forum där det är tydligt att lärarna ska diskutera undervisningsfrågor. Forumet kan med fördel vara en del av den

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/samarbete-bygger-en-bättre-skola>

³ Jarl, Maria, Blossing, Ulf & Andersson, Klas (2017). *Att organisera för skolframgång: strategier för en likvärdig skola*. Första upplagan Stockholm: Natur & Kultur

redan fungerande mötesstrukturen och en del av planeringen för den kommande terminens konferenstid. Det är viktigt att tid och förutsättningar tillgodoses av rektor och att diskussionen inte prioriteras bort för mer akuta praktiska frågor.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är strukturerad med tydliga inledningar och avslut. Eleverna ges möjlighet till en variation i arbetssätt och arbetsformer samtidigt som undervisningen anpassas efter elevernas olika behov. Vidare bedömer Skolinspektionen att eleverna ges ett aktivt lärarstöd och att lärarna på olika sätt arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Granskningen visar också att eleverna görs delaktiga i utbildningen genom att de får möjlighet att reflektera över både innehållet i undervisningen och över sitt eget lärande.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Struktur och variation

Skolinspektionens granskning visar att lärarna organiserar och genomför undervisningen för att skapa variation och växling mellan olika arbetssätt och arbetsuppgifter. Observationer i olika klassrum visar bland annat att eleverna får lyssna på och delta i genomgångar, får möjlighet att samtala och arbeta i par eller mindre grupper, får läsa och skriva och får arbeta konkret, exempelvis med att formulera frågor kring ett visst område eller med att tillverka illustrerade faktatexter. Observationerna visar också att lektionerna har en tydlig inledning och ett tydligt avslut och att det framgår för eleverna vad lektionerna ska innehålla och vad de ska göra. Intervjuer med lärare visar att samtliga lärare arbetar med bildstöd och att vikten av tydliga inledningar och avslut på lektioner är något de har samtalat om i kollegiet.

Aktivt lärarstöd, stärkt självförtroende och motivation

Av intervjuer och observerade lektioner framkommer att lärarna på ett aktivt sätt ger stöd till eleverna. Lärarna ställer frågor till eleverna, fångar upp elevernas frågor och hjälper vid behov eleverna att komma igång med sina arbetsuppgifter. Vidare framgår det av granskningen att lärarna på olika sätt stärker elevernas självförtroende och deras motivation. Flera lärare uttrycker att eleverna på skolan i hög grad är motiverade och har ett engagemang för skolarbetet. Granskningen visar att detta ändå är ett levande samtal i kollegiet då lärarna samtalar mycket i arbetslagen om hur de ska arbeta för att stärka elevernas självförtroende och deras motivation för skolarbetet. Flera av lärarna uttrycker att när de har lärt känna eleverna så vet de vilken typ av motivationshöjande insatser som behövs när exempelvis orken tryter. Lärarna uppger att de vet vilka elever som behöver mer stöttning och uppmuntran, de vet vilka elever som lättare tappar sin koncentration och de vet vilka som ser ut att lyssna fast de kanske inte alltid gör det och så vidare. Den variation som lärarna är måna om att skapa i undervisningstillfällena och som beskrivs ovan är också ett sätt att skapa motivation hos eleverna. Det framgår även av elevintervjuer att flera elever uppskattar när lärarna "gör på ett annat sätt", för då blir det roligare. Av observationer och intervjuer framgår att lärarna visar höga förväntningar på eleverna i arbetet och att eleverna även får möjlighet att se sin egen utveckling. I de lektioner som observerats är det tydligt att lärarna lyssnar på eleverna och ger dem beröm och uppmuntran i arbetet. Det framgår av intervju med en lärare och av observation i dennes klassrum att klassen tar tillvara tillgänglig lektionstid och använder den till skolarbete. Läraren berättar att de har ett visst tempo, att hon sätter en "ribba" för vad de ska hinna med och förmedlar till eleverna att hon förväntar sig att de kan göra jobbet. Exempel på att eleverna fick möjlighet att se sin egen utveckling var när ett arbetsområde avslutades med att klassen tillsammans gjorde en tankekarta, på samma sätt som arbetsområdet inleddes, och läraren kunde synliggöra för eleverna att de nu kände till och förstod ännu mer om arbetsområdet. En lärare berättar också att hon brukar visa eleverna dokumentationen i skolans lärplattform, där det framgår hur de har utvecklats. Det kan ske utifrån att elever frågar vad de behöver träna mer på. En annan lärare brukar visa eleverna vad som gäller för en grundläggande nivå, en utvecklad nivå samt en välutvecklad nivå. En lärare berättar att de också brukar prata om studieteknik och i samband med det ge eleverna möjlighet att reflektera över hur de lär sig och vad som passar dem bäst.

Anpassa innehåll och arbetssätt till elevers olika behov

Granskningen visar att lärarna anpassar innehåll och arbetssätt till elevernas olika behov. Observationer visar att lärarna i klassrummen både vid genomgångar och vid elevers enskilda arbete följer upp att eleverna förstår innehållet och vad de ska göra.

När eleverna arbetade med olika arbetsuppgifter, enskilt eller i par, så gick lärarna runt och såg till att eleverna kommit igång och förstod uppgiften. Ofta bestod hjälpen av att pedagogen ställde frågor till eleverna och resonerade med dem för att komma fram till ett svar. Ibland gav läraren förslag till eleverna hur de kunde komma vidare eller påbörja sina arbeten. Det framgår av granskningen att eleverna upplever att de vid behov får hjälp och stöd av lärarna, även om det kan bli viss väntan i något klassrum eftersom det är många som vill ha hjälp. Vidare framgår det att lärarna bland annat använder variation i arbetssätt och arbetsformer för att möta elevers olika behov och förutsättningar. Några lärare uttrycker att det ibland är svårare att hinna möta alla, framförallt om man är ensam vuxen i en stor elevgrupp. Det framgår av granskningen att lärarna skapar uppgifter som eleverna kan göra när de är färdiga med ordinarie arbetsuppgifter. De elever som blir klara snabbt eller är på en lite högre nivå kan få mer utmanande uppgifter.

Elevers delaktighet

Granskningen visar att undervisningen bedrivs i demokratiska arbetsformer och utvecklar elevernas förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar. Lärarna arbetar också systematiskt för att ge alla elever talutrymme under lektionerna. Vid observationer är det också tydligt att lärarna efterfrågar elevers synpunkter och lyssnar på elever som vill säga eller berätta något. Lärarna berättar också att de utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna, även om någon lärare själv uttrycker att det arbetet skulle kunna förbättras och en annan lärare uttrycker att de främst utvärderar när de har provat något nytt, eftersom man i det löpande arbetet inte har så mycket tid för detta. Granskningen visar att eleverna får möjlighet att reflektera över innehållet i undervisningen och över sitt eget lärande. Exempelvis fick eleverna i årskurs 1 möjlighet att i par fundera på vad de redan visste kring ett visst innehåll (*i detta fall om flyttfåglar, framförallt om sädesärlan – och främst utifrån den undervisning som precis bedrivits*) samt vad de skulle vilja veta mer. Eleverna i årskurs 4 fick under den observerade lektionen tillsammans med läraren fundera över vad de hittills gjort i ett arbetsområde och vad det är som kommer ligga till grund för lärarens bedömningar, det prov de precis skulle genomföra men också vad de tidigare har berättat om på lektioner, skrivit ned i olika arbetsuppgifter med mera. Även den tankekarta de gjorde på slutet av arbetsområdet och som blev lite av en repetition och en möjlighet för eleverna att se att de nu kunde ännu mer än i början, gav eleverna möjlighet att reflektera över innehållet i undervisningen och över sitt eget lärande.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det på skolenheten pågår ett aktivt arbete med att skapa och upprätthålla studiero så att eleverna kan utföra sina uppgifter utan att bli störda. Biträdande rektor, lärare, övrig personal och elever involveras i detta arbete. Lärarna vidtar vid behov lämpliga åtgärder som överlag ger ett gott resultat i form av en lugn studiemiljö. På skolan bedrivs också ett framgångsrikt arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna under hela skoldagen och på hela skolan. Trygghetsarbetet har framförallt inriktat sig på främjande och förebyggande åtgärder på rasterna. Elevernas upplevelse av trygghet undersöks regelbundet och relevanta åtgärder sätts in om något uppdagas.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Studiero och lugn miljö

Skolinspektionens granskning visar att det på Mandaskolan bedrivs ett aktivt arbete för att skapa studiero. I Skolinspektionens intervjuer beskrivs att lärare och elever tillsammans diskuterat vilka regler som ska gälla för trivseln och att de tillsammans kommit överens om förhållningssätt i klassrummet. Arbetet med trivsel är skolgemensamt och ett arbete som initierats av biträdande rektorn i elevrådet.

Det skolövergripande arbetet med lektionsstruktur, som beskrivs under rubriken undervisning, är en annan viktig del av skolans arbete med studiero. Flera av lärarna jobbar med tydlig och återkommande struktur på lektioner och skoldagar vilket gör att elever vet vad som förväntas, något som motverkar oro. I vissa klasser börjar exempelvis lektioner med tyst läsning och eleverna vet på så sätt direkt vad de ska göra när de kommer in från rasten. Möbleringen i klassrummen har varit ytterligare en del av det främjande arbetet vad gäller studiero. I klassrummen finns bestämda platser och möjlighet för vissa elever att sitta mer avskärmat. Utöver det finns i alla

klassrum bordsskärmar och hörselkåpor för de elever som tillfälligt behöver avskärma sig.

Det framgår av granskningen att lärarna på skolenheten aktivt arbetar för att åtgärda när det inte är studiero. Eleverna uppger i intervjuer att lärare snabbt reagerar och åtgärdar om något stör. Lärarna har olika strategier för detta, exempelvis kan läraren räcka upp handen för att visa för eleverna att de ska vara tysta, något som under Skolinspektionens observationer framstår som väl fungerande. Biträdande rektorn har tillsammans med lärarna identifierat tre grupper där studieron varit sämre och tillsammans med elevhälsan genomfört ett arbete för att motverka störningar. Granskningen visar att det till viss del varit framgångsrikt men till viss del störts av oförutsedda personalförändringar.

Arbetet för trygghet

Skolinspektionens granskning visar att man på skolenheten arbetar för trygghet under hela skoldagen och på alla platser i skolan, så som skolgård, matsal och på väg till och från lektioner på närliggande Hedskolan. Granskningen visar att eleverna känner sig trygga, något som till viss del skiljer sig från bilden i Skolinspektionens enkät.⁴ Det kan vara ett resultat av arbetet med trygghet det senaste läsåret. Det framkommer av granskningen att trygghet är ett område den biträdande rektorn prioriterar. Målet för honom är att skapa en känsla av gemenskap på skolan där eleverna lär känna varandra över årskursgränserna. Ett av skolenhetens utvecklingsområden är också sociala mål och normer där konkreta insatser har genomförts, exempelvis vänskapsdagar där eleverna träffas i grupper utöver årskurserna. Av granskningen framgår att personalen på skolan har en bra kännedom om vad som händer mellan elever och om någon elev skulle känna sig otrygg eller utsättas för exempelvis kränkning skulle det uppdagas. Det är en bild som bekräftas av elever som i intervju med Skolinspektionen uppger att det alltid finns vuxna att prata med.

En central del av Mandaskolans trygghetsarbete är det relativt nystartade trygghetsteamet. Teamet består av biträdande rektor, representanter från elevhälsan och representanter för lärarna. Trygghetsteamet har som uppdrag att arbeta främjande med trygghet på rasterna genom att skapa aktiviteter. Ett exempel är att de

⁴ Av resultaten från Skolenkäten 2022 framgår det att elever i årskurs 5 skattat trygghet lägre än rikets genomsnitt för enkätomgången. 7,6 i jämförelse med 8,5 på den 10-gradiga skalan. Pedagogisk personal har skattat trygghet likt rikets genomsnitt för enkätomgången. 7,0 i jämförelse med 7,1 och vårdnadshavare högre 7,6 i jämförelse med 7,2 på den 10-gradiga skalan.

ansvarar för att eleverna i årskurs 5 ska hålla i rastaktiviteter för de yngre eleverna. Ett arbete som i elevintervjuer beskrivs som framgångsrikt.

Granskningen visar att skolans trygghetsarbete bygger på en kartläggning av hur eleverna upplever det. Kartläggningen som görs på skolenheten sker i form av en skolenkät med frågeställningar utifrån diskrimineringsgrunderna samt en kartläggning över var eleverna känner sig trygga eller otrygga. En annan del av kartläggningen är de hälsosamtal som skolsköterskan genomför med eleverna samt de terminsvis återkommande utvecklingssamtalen. Trygghetsteamet har utifrån kartläggningen gjort förebyggande insatser för trygghet. De har exempelvis identifierat platser på skolgården som uppfattas som särskilt känsliga och utifrån informationen gjort en bestämd slinga på skolgården som en av rastvakterna ska följa.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattade motivering är att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Det finns möjlighet för lärare att till viss del sambedöma och utveckla sin bedömarkompetens genom att diskutera ämnen och bedömningskriterier med kollegor på och utanför skolenheten. Rektorn följer upp kunskapsresultat på skolenheten och jämför med nationella prov. Däremot analyseras eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning i liten utsträckning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Kvalitetssäkring, diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att det på Mandaskolan finns en viss struktur som möjliggör för lärarna att kvalitetssäkra sina omdömen samt utvecklas i sin bedömarkompetens. Det finns på skolans lärplattform lämpliga och ändamålsenliga dokumentationsmöjligheter och lärarna genomgår olika kompetensutvecklingsinsatser

kopplat till betygssättning och bedömning. Exempelvis har lärarna haft ett, för skolområdet, gemensamt arbete med att implementera Lgr22. Rektor och biträdande rektor har även initierat ett samarbete mellan Manda- och närliggande Hedskolan där lärarna bland annat diskuterar bedömningsfrågor.

Utöver detta har skolenheten en struktur för sambedömning av nationella prov tillsammans med Hedskolan. Det finns en plan för att lärarna ska träffas för samrättning och sambedömning av nationella proven. Detta gjordes dock under läsåret inte fullt ut som planerats på grund av personalbrist. Bortsett från nationella proven är det styrda och planerade arbetet med sambedömning på skolenheten något svagt. Det framgår i granskningen att tiden som i dagsläget finns på skolenheten i form av arbetslagsmöte inte i så stor utsträckning används till detta ändamål. Frågor om likvärdighet i bedömningsfrågor prioriteras ibland bort till förmån för mer akuta frågor, (se mer under rubriken *Rektorns ledarskap*). Lärarna uppger dock att de på egna initiativ ofta samverkar och stämmer av funderingar kring bedömning med varandra. Skolinspektionen menar att lärares diskussioner av omdömen och betyg samt sambedömningar på ett bra sätt skulle kunna vara en del av det forum för undervisning som föreslagits under rubriken *Rektors ledarskap*.

Av granskningen framkommer att rektorerna på Mandaskolan jämför betyg med resultat på nationella prov. Det kan konstateras att skolenheten skiljer sig något från rikets genomsnitt och betygsatte läsåret 2021/22 ämnet svenska högre i relation till elevernas resultat på nationella proven.⁵ Rektorerna har reagerat på resultat som sticker ut men inte gjort någon analys av möjliga orsaker. Rektorerna följer i begränsad utsträckning upp och analyserar omdömen och betyg. Vissa jämförelser görs, exempelvis mellan elever utifrån kön, men det finns inget strukturerat arbete och det saknas jämförelse mellan elevgrupper och jämförelser med andra skolor. Rektorerna noterar i kvalitetsrapporten för läsåret 2021/22 att betygen i de praktisk-estetiska ämnena, med undantaget idrott och hälsa, tenderar att vara högre än övriga ämnen men gör ingen analys av orsaken. Däremot förklaras lägre betyg och resultat i idrott och hälsa med trovärdiga förklaringar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

⁵ I Skolverkets jämförelse mellan nationella prov och betyg skiljer sig Mandaskolan från genomsnittet av skolor i riket. I svenska fick 36,8 % av eleverna ett högre betyg än provbetyg i svenska, jämfört med 21,7 % i riket.

- Rektorns analysarbete gällande omdömen och betyg behöver utvecklas till att även innefatta eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar lärarnas bedömningar men arbetet behöver utvecklas ytterligare till att även inkludera eventuella avvikelser mellan lärares betygssättning.

I rektorns uppdrag ingår det att följa upp lärares samlade bedömningar, resultat på nationella prov, omdömen och betyg i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på ett likvärdigt sätt. I Skolverkets allmänna råd om betyg och provning framgår att det i det ansvaret ligger att undersöka om det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med dem. Denna uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.⁶

I rektorns uppföljning ska analys av avvikelser i bedömning och betygssättning göras i syfte att komma åt ifall eventuella skillnader och variationer beror på att lärarna använder olika "måttstockar" för sin betygssättning. Rektorn bör exempelvis analysera skillnader mellan lärares bedömning och betygssättning i olika klasser eller olika ämnen eller skillnader utifrån kön. Det bör även ingå en analys av betyg över tid för att kunna reflektera över om betygen glider iväg i någon riktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorns analysarbete gällande betyg utvecklas till att även inkludera skillnader mellan lärares omdömen och betygssättning i olika klasser, ämnen och mellan flickor och pojkar. Därtill bör rektorerna föra diskussioner med lärarna utifrån deras analys av eventuella avvikelser mellan resultat på nationella prov och lärarnas bedömning och betygssättning. Detta som ett steg i att säkra likvärdiga betyg och omdömen för eleverna.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av utredaren Robert Sondell.

I handläggningen av ärendet har även utredarna Britta Seeger (föredragande) och Johan Runemark Brydsten samt Mattias Ryd medverkat.

⁶ *Betyg och provning – kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning* [Elektronisk resurs]. (2022). Skolverket

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 24 och 25 maj. Besöket genomfördes av Johan Runemark Brydsten och Britta Seeger.

Mandaskolan i Luleå kommun bedriver verksamhet i förskoleklass samt i årskurserna 1–6. Verksamheten i årskurserna 1–6 har varit föremål för Skolinspektionens granskning. Vid tidpunkten för granskningen var 133 elever inskrivna i grundskolan årskurser och antal undervisande lärare var 20. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor och det är den sistnämnde som på delegation ansvarar för skolans operativa verksamhet.